

2023-06-21

Justitiedepartementet
Statsrådet Gunnar Strömmer
Finansdepartementet
Statsrådet Erik Slottner
via mejl
justitiedepartementet.registrator@regeringuskansliet.se
finansdepartementet.registrator@regeringuskansliet.se

Hemställan om översyn av lag om framtidsfullmakter och införande av ett nationellt register för framtidsfullmakter, gode män och förvaltare

Hemställan

Svenska Bankföreningen hemställer att regeringen snarast utreder och åtgärdar brister i lag (2017:310) om framtidsfullmakter, samt skyndsamt utreder och omgående inför ett nationellt register för framtidsfullmakter, gode män och förvaltare.

Lag (2017:310) om framtidsfullmakter trädde i kraft 2017. Enligt lagen kan en privatperson upprätta en fullmakt som blir giltig när han eller hon på grund av sjukdom, psykisk störning eller liknande inte längre kan ta hand om sina angelägenheter. Mycket kritik riktades mot lagen redan under lagstiftningsprocessen. Nu, när lagen varit i kraft ett antal år och dess brister tydliggjorts, hemställer Svenska Bankföreningen att regeringen snarast utreder och åtgärder dessa tillkortakommanden. Enligt Svenska Bankföreningen bör framför allt, men inte uteslutande, följande paragrafer ses över.

17 § – Jävssituationer

”17 § Fullmaktshavaren har inte rätt att företräda fullmaktsgivaren i en fråga där fullmaktshavaren själv, fullmaktshavarens make eller sambo, fullmaktshavarens barn eller någon som fullmaktshavaren företräder är motpart eller av någon annan anledning kan ha motstridiga intressen.

Om fullmaktshavaren inte har rätt att företräda fullmaktsgivaren, ska överförmyndaren på fullmaktshavarens begäran utse en god man att företräda fullmaktsgivaren. I övrigt gäller föräldrabalkens regler om god man.”

Svenska Bankföreningen anser att lydelsen i § 17 kan leda till skönsmässiga tolkningar i strid med lagens syfte. Svenska Bankföreningen ber att få hänvisa till den tolkning som Lantmäteriet har gjort om i vilka situationer fullmaktshavare kan anses vara jävlig och önskar vid en översyn av lagen klargörande från regeringen om Lantmäteriets tolkning är vad som avsetts med lagen.

”När fullmaktshavaren eller någon annan ur jävskretsen **tillsammans äger** en fastighet med fullmaktsgivaren finns, objektivt sett, motstridiga intressen.

Ett vanligt scenario är att två makar eller sambor säljer en fastighet de äger tillsammans. Den ena maken skriver under köpehandlingen för egen del men även för den andra maken med stöd av framtidsfullmakt. Eftersom fastigheten ägs tillsammans kan det finnas motstridiga intressen. Det föreligger då jäv enligt lagen om framtidsfullmakter. Det kan även finnas motstridiga intressen när det bara är fullmaktsgivaren som äger en fastighet och den är den **gemensamma bostaden**. Detta på grund av den *övertaganderätt* av den gemensamma bostaden som kan förekomma vid en bodelning.

Detta innebär att även rättshandlingar som mycket väl stämmer med *fullmaktsgivarens* intressen eller till och med uttryckligen anges i fullmakten kan träffas av jävsförbudet eftersom *de även kan stå i överensstämmelse* med fullmaktshavarens intressen.”

[Tolkning av jävsregeln vid framtidsfullmakter | Lantmäteriet \(lantmateriet.se\)](https://lantmateriet.se)

29 § – Befullmäktiga någon

”29 § Vid tillfälligt förhinder för fullmaktshavaren att utföra sitt uppdrag får han eller hon genom skriftlig fullmakt ge en fysisk person behörighet att företräda fullmaktsgivaren i fråga om ordinära rättshandlingar med anknytning till dennes dagliga livsföring.”

Svenska Bankföreningen efterfrågar förtydligande om vem som kan befullmäktigas.

Ett nationellt register för framtidsfullmakter, gode män och förvaltare

Svenska Bankföreningen hemställer att regeringen skyndsamt utreder och omgäende inför ett nationellt register för framtidsfullmakter, gode män och förvaltare.

En framtidsfullmakt kan utformas på olika sätt och vilken behörighet fullmaktshavaren har varierar beroende på fullmaktsgivarens önskemål. I många fall

upprättas framtidsfullmakten för att bereda fullmaktshavaren möjlighet att bistå med ekonomiska ärenden. Men, en framtidsfullmakt ger normalt sett inte möjlighet för fullmaktshavaren att stödja fullmaktsgivaren med banktjänster på det sätt en bankkund idag är van vid att utföra dem, det vill säga via internetbank, smart telefon eller surfplatta. Det beror på att framtidsfullmakten måste visas upp i original för att fullmaktshavaren ska kunna styrka sin behörighet. Något annat alternativ än att uppvisa fullmakten i original som styrker behörigheten finns inte. I avsaknad av ett nationellt register över framtidsfullmakter kan i de flesta fall en framtidsfullmaktshavare därmed nyttja fullmakten enbart vid besök på bankkontor eller att framtidsfullmakten skickas per post mellan bank och fullmaktshavare.

En överförmyndare har möjlighet att besluta om att en framtidsfullmaktshavare helt eller delvis inte längre får bruka en framtidsfullmakt, om han eller hon har använt framtidsfullmakten på ett sådant sätt att det skadat eller missgynnat framtidsfullmaktsgivaren. Överförmyndarens beslut kommer inte till tredje mans kännedom idag. Svenska Bankföreningen har även blivit informerad om fall där fullmaktshavare obehörigt brukat framtidsfullmakten. Det är mycket tidskrävande för fullmaktsgivaren att försöka spåra för vilka tredje män fullmakten har uppvisats och ett register i vilket framgår om framtidsfullmakten har trätt i kraft skulle minska risken för missbruk. Som framhållits av Sveriges Kommuner och Regioner i remissyttrandet avseende Gode män och förvaltare – En översyn (SOU 2021:36), bör en framtidsfullmakt registreras, ”så att till exempel ett godmanskap inte anordnas i de fall där det redan finns en framtidsfullmakt som kan tas eller har tagits i bruk men utan att det går att få vetskap om den”.

Svenska Bankföreningen föreslår därför att det införs ett register över framtidsfullmakter. Detaljer om vad registret ska innehålla måste utredas, men registret bör åtminstone omfatta uppgifter om vem som är fullmaktsgivare och fullmaktshavare, datum för upprättande/ikraftträdande/upphörande och fullmaktens omfattning. Ett register skulle inte bara underlätta för bankerna att erbjuda fullmaktshavaren digitala tjänster, utan också göra framtidsfullmakten synlig för andra tredje män och lösa frågan om hur tredje man får kännedom om att en framtidsfullmakt återkallats. Likaså skulle ett registreringskrav också kunna omfatta en kontroll av att fullmakten är formellt korrekt. Idag upptäckts formella brister oftast först när framtidsfullmakten tas i bruk, när det inte längre är möjligt att åtgärda bristerna. Ett register skulle dessutom vara ett naturligt steg för att kunna upprätta och hantera digitala framtidsfullmakter.

Ett genomförande av förslaget skulle innebära en förenklad hantering av framtidsfullmakter och vara en sannolikt nödvändig åtgärd för att kunna erbjuda fullmaktshavare digital tillgång till fullmaktsgivarens bankkonton. En framtidsfullmakt skulle, med ett register, på allvar kunna utgöra ett alternativ till god man och därmed

också leda till minskad administration och kostnader för Sveriges kommuners överförmyndarnämnder.

I utredningen Gode män och förvaltare – En översyn (SOU 2021:36) har föreslagits ett centralt register över gode män och förvaltare. Svenska Bankföreningen stöder detta initiativ. Vi hemställer därför att regeringen snarast går vidare med utredningens förslag till ett register för ställföreträdare och då utökar omfattningen till att gälla även framtidsfullmakter och i samband med detta utreder om utformningen av lag (2017:310) om framtidsfullmakter är bristfällig och om så, föreslår åtgärder.

Kontaktperson på Svenska Bankföreningen är
Åsa Arffman
asa.arffman@swedishbankers.se

SVENSKA BANKFÖRENINGEN

Hans Lindberg

Richard Edlepil